

Adolescents atrofiats i avis actius

Text > GERARD BAGUÉ, director

La longevitat està sobrevalorada. La cursa accelerada de la ciència per fer sumar més anys als individus em produeix més aviat desassossec. La pregunta essencial és com viurem aquests anys de més. Amb quines capacitats. Amb quin senderi. Amb quines il·lusions. El sistema aparta bona part dels ancians impossibilitats que destorben i els concentra en residències, hospitals i centres assistits. Alguns s'hi adapten bé, com la Maria Branyas, la superàvia catalana, la supercentenària, la persona més vella del món, que viu en una residència d'Olot.

Al marge de l'ancianitat de cossos gastats arraconada a la rebotiga hi ha una sorprenent minoria de joves d'esperit que caminen amb pas ferm cap al segle de vida. Segur que en coneixeu algun. Fixeu-vos en el tarannà i en la vivacitat que guia aquests ancians superlatius: creatius, optimistes, afortunats (no ho oblidem), que planten cara a les contingències de la vida amb bon humor. Van un pas més enllà d'aquesta anomenada *vellesa activa* a la qual s'aferra l'economia capitalista com un clau roent. S'han escapat del ramat de xais de l'Imsero, que en temporada baixa els encaixona en macrohotels barats de les costes més corrompudes. Si mai arribo a vellet venerable, el meu model és Jordi Dalmau, membre del consell de redacció d'aquesta revista, nonagenari lúcid, activista impenitent, alegre, amb el cap sempre en ebullició i amb un article per escriure.

La comparació dels adolescents i joves d'avui amb aquests avis aferrats al món i amb curiositat intacta resulta sagnant. La sobreprotecció i les pantalles deixen petja. Gràcies als avenços científics hem pogut confirmar una cosa que ja temíem: l'abús de les pantalles té conseqüències en les connexions neuronals i en el comportament i el desenvolupament dels nadius digitals. Les xarxes neuronals afectades tenen a veure amb el control de les activitats mentals més complexes, com organitzar, planificar o regular el comportament. També en les dificultats d'atenció i en una necessitat de recompensa immediata del desig. La dificultat per mantenir relacions i activitats socials, i els trastorns del son i l'alimentació són evidents. Per no parlar de la impulsivitat, l'absolut descontrol emocional, la depressió, la baixa autoestima, l'obesitat...

La sobreprotecció i la baixa exigència en l'ensenyament són un altre drama. A *Queridos niños*, de David Trueba, hi trobo aquest raonament lluminós: «Reconec que tenir els pitjors professors del món va ser una benedicció. Va fomentar el meu esperit crític a l'edat en la qual els nens es fan crèduls i respectuosos de l'autoritat. Ara tot és massa tou, i quan els bons nens surten al carrer, es posen a plorar en descobrir que el món és dolent i despietat».

Com que les patologies dels infants i joves aniran incrementant a un ritme exponencial, suposo que caldran més anys (més anys de vida de la gent, vull dir) perquè a tots aquests adolescents modelats (o deformats) pels efectes de la digitalització descontrolada se'ls acabi reajustant el magí i puguin gaudir de la vida amb un mínim de plenitud. Així doncs, benvinguda, longevitat.

>> Alumnes de l'escola La Salle de Girona amb màquines d'escriure, el 1950.
(Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. NARCÍS SANS PRATS.)